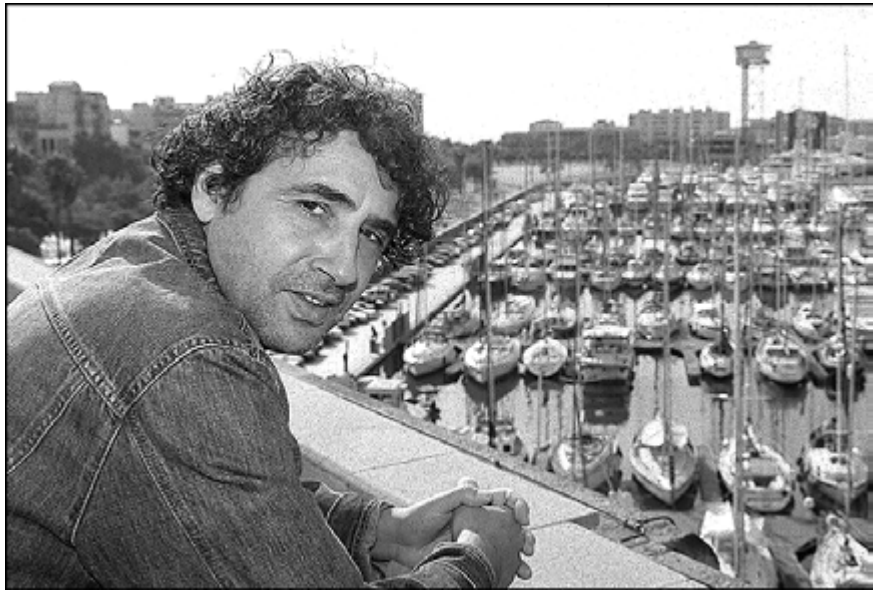

LA HISTÒRIA I...
Mariano Maturana

“L'anarquisme és a Barcelona, esperant que se'n parli”

XAVIER CARRION

MARIBEL OLLÉ

M.O. D'on ve el seu interès per la història? Com han unit art, turisme i història?

M.M. Sobretot som artistes, i la nostra finalitat és realitzar intervencions en l'espai públic que cridin l'atenció sobre determinats aspectes poc considerats. Ho fem utilitzant els valors del turisme i, concretament, del *tour*, que considerem un mitjà de comunicació que ens serveix per poder explicar històries. Vam començar a investigar la realitat de Barcelona amb una història d'amor contemporània que transcorria pel Raval i que ens remetia a conèixer-ne altres d'altres èpoques. Darrere molts llocs sense significat aparent hi ha moltes històries. Ens vam adonar que l'anarquisme en aquesta ciutat ha estat molt important, que gairebé en cada cantonada ha passat alguna cosa amb relació a aquest moviment.

M.O. Per què és tàctica aquesta manera de fer turisme i donar a conèixer la realitat?

M.M. És tàctica perquè les formes que fem servir poden variar molt. La Ruta del Raval era a peu, i de nit, i hi apareixia una *performance* al carrer que t'explicava aquelles històries. Reconstruir la història dels veïns d'un barri de Barcelona entre 1970 i l'any 2000, com vam fer per a l'obra de l'estació de metro de Can Cuiàs, a la nova línia 11, va tenir una altra dinàmica; conjuntament amb l'associació de veïns vam aixecar un mapa on es veu la transformació d'aquelles cases, construïdes als 70 enmig del no res, i com van apareixent els serveis. I la Ruta de l'Anarquisme n'ha tingut una altra, la pròpia d'un fet històric i social que va afectar la ciutat d'una manera molt important, i

És membre de Turismo Táctico, un col·lectiu d'artistes que intervé en la realitat històrica i social barcelonina. A partir d'una formació en art multimèdia i emprant el 'tour' d'inspiració turística, han creat la Ruta de l'Anarquisme (produïda per l'Institut de Cultura de Barcelona), un treball important de rescat de la memòria que amplia la percepció històrica dels ciutadans

que desperta susceptibilitats. En aquest cas utilitzem l'autocar com a mitjà perquè ens dona, entre altres coses, la possibilitat d'utilitzar material audiovisual. Podíem haver fet una vídeo-instal·lació i asseure'ns en una galeria, però perdria tota la força perquè la força de l'anarquisme és al carrer.

M.O. Com l'han establert la Ruta de l'Anarquisme?

M.M. Bàsicament ens hem valgut de la història oral, vam parlar amb gent que ara té 86 o 88 anys, o més, perquè ens expliquessin la seva experiència, i a partir d'aquestes veus diverses vam construir aquest espai que és el *tour* on ells parlen de si mateixos. Vam consultar llibres, i publicacions periòdiques de l'època, i vam buscar a les filmoteques (Filmoteca de Madrid i Biblioteca Nacional) els registres filmogràfics que s'havien fet sobre aquella època -audiovisuals i pel·lícules que van fer anarquistes com Mateo Santos aquí a Barcelona-. I a partir de tot això, vam elaborar un guió. Fem una reconstrucció dels fets a través de les imatges i de les veus dels anarquistes, que interpreten locutors professionals, a l'hora que anem als llocs on van succeir els fets. Hi ha temes que tractem a partir de successos singulars que donen peu a parlar-ne *in situ*, com és el cas del rol de les dones a la plaça Folch i Torres, lloc on hi havia la presó de dones quan va esclatar la revolució del 36 i que elles van fer enderrocar transformant-la en una plaça.

M.O. Què li sembla que ens queda d'aquest anarquisme?

M.M. És present a la ciutat, però de manera invisible, esperant que se'n parli. Hi ha molts anarquistes i escriptors, aïllats, i organitzacions que es dediquen, malgrat tanta repressió com han patit, a guardar aquesta idea, a guardar documents, com ara l'Ateneu Enciclopèdic Popular. Molts dels documents que registren aquesta memòria són, però, a Madrid; la Fundació Anselmo Lorenzo és el principal dipositori del material d'investigació. L'esforç realitzat per aquests petits grups de gent manté viva, podríem dir, la flameta. També la presència al *tour* de gent molt jove que vol saber què és l'anarquisme t'indica que alguna cosa es manté viva.

M.O. Què els va motivar a fer l'anterior Ruta del Poblenou?

M.M. És el focus on es desenvolupa l'anarquisme al segle XX. Les cases dels obrers estaven al costat de les fàbriques, i quan ells sortien de treballar es trobaven als seus centres obrers, on estudiaven oficis, feien teatre, cantaven als cors, i hi havia grups de vegetarians i naturistes. Això va generar un focus revolucionari enorme, prou fort com per enfrontar-se a l'exèrcit el 1936. Del Poblenou anem al Camp de la Bota, un lloc d'afusellaments que tots coneixem. Tornem al Poblenou, perquè de la plaça que era el camp de futbol del Júpiter surten les columnes anarquistes que van parar el cop d'Estat, i al carrer Pujades 272 hi havia el quarter general de Los Solidarios, els que van encapçalar aquesta revolta obrera contra l'exèrcit espanyol.

M.O. La nova ruta que estan preparant continua amb l'anarquisme?

M.M. No, tracta de monuments de la ciutat que considerem infames, assumint tot el que té de subjectiu dir que una cosa és infame. Aquest projecte també es desenvolupa a Internet, i la gent ens pot dir els monuments que consideren infames i el perquè.

llibres

Jesús MASSIP FONOLLOSA. **El tresor de la catedral de Tortosa i la Guerra Civil de 1936.** Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003.

● Els mesos convulsos dels primers temps de la Guerra Civil van afectar de ple els tresors artístics de l'Església catalana. L'autor, arxiver de Tortosa, presenta el resultat d'un estudi de totes les peces -reliquies, joies i altres objectes- que formaven part del tresor de la catedral de Tortosa. El llibre, que combina arxivística, art i història, fa un seguiment cronològic de les successives localitzacions de les obres a partir de 1936, fins a la recuperació de la majoria d'elles; i, amb descripcions i il·lustracions, deixa constància de les obres perdudes, de manera que constitueix una eina per a una possible recuperació. L'obra està prologada pel pare Miquel Batllori que remarca el valor de l'estudi.

.....

Marició JANUÉ I MIRET. **La nova Alemanya: problemes i reptes de la unificació, 1989-2002.** Vic: Eumo; Universitat de Girona; Universitat de Vic, 2003.

● El 9 de novembre de 1989 va caure el mur de Berlín i va començar el procés de reunificació de la República Democràtica Alemanya i la República Federal, sorgides com a conseqüència de la partició del país després de la Segona Guerra Mundial. En el llibre, l'autora fa una anàlisi de la història recent d'Alemanya, i posa en relleu els aspectes polítics, socials i econòmics de les problemàtiques que ha caracteritzat el procés d'unificació, de manera que dona una visió, construïda a Catalunya i feta en la nostra llengua, de la situació alemanya actual i dels reptes de futur d'un dels Estats de més pes en la construcció de l'Europa comunitària.